

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

מ.

רבינו הנגאל

א) [לעיל ב:ג.] ב) חולין ס: א) זהו סוד מסודות הקבלה ואין להביט במשמע ח"ו כי כל כבודה בת מלך פנימה. ד) [בס"א: ע"ג]. ע"ג. ה) [במדרש כ"ג, ו] [וע"ע] מוספות וזכרים כ' ד"ה לא יכוננו].

תורה אור השלם

1. השעיר עזים אחד לחטאת ק"ו על עולת הקומי יקשה ונסבא: במדבר כ"ב טו

מוסף רש"י

כל השעירים. כל שעיר מוספין. בין שעיר הנעשה בחוק דיום הכפורים, בין של רגלים בין של ראש השנה. כפרתו שרה. כולן מוספים על כל בין על שאין זה ידעה בחטאה שער הנעשה בפנים לא ויש זה ידעה לבסוף. בין על שאין זה ידעה לא בחטאה ולא בסוף. בין על טהור שכלל את העמאל ונפקא מינה לטמאה שארעיה בין זה לזה, אבל שער הנעשה בפנים לא נתקן עליו שאינו מכפר עס אלו ולא אלו חולין את תלייתו כשם זה ידועה בחטאה ואין זה ידעה בסוף כדאמר בגמ' (שעיר ג.) חטא שאין מכיר בו אלא ה' הוא שער זה מכפר. ושאר השעירים למדים ממנו (במדבר כח טו). שאומר בו לה'. כולוהו רגלים מכיר ושעיר חטאת אחד ולא מכיר זה לה' (חולין טו).

כפרתו שרה. ונפקא מינה לטומאה שארעיה בין זה לזה: **אלא למאי הלכתא איתקש.** הואיל דלאו לידעה איתקוש כדמנ"ג [ב:ג]. **אינו מכפר בשאר עבירות.** אלא בטומאת מקדש וקדשיו כדדרשין לעיל [ו:י]. **מאי טעמא דרבי יהודה.** דאמר כל האחרים מכפרין על שאין זה ידעה לא בחטאה ולא בסוף חוץ משל יוה"כ: **לחטאת לה'.** בשל ראש חודש כתיב: **הביאו כפרה.** להפיק דעתה של לזנה: **א"כ.** דלכד"ס צ"ל לקיש לחודיה הוא דלמא: **ונכפר נמי בשאר עבירות.** כל חטא שלא נודע דהא קרא סממא כתיב: **וזה צא בזמן קבוע.** שער יוה"כ דחיון: **מה זה אינו מכפר בו.** דהא איתקש לפנימי: **הא נמי כדאמר דבי רבי ישמעאל.** הואיל וזה צא בו וילף לכו אי מדרשא חדש אי מדיוס הכפורים: **מרוצה כפרתו.** של יוה"כ שהוא מכפר על כל עבירות תאמר ברגלים ופע"ג דכתיב צבו לכפר ה' אימא לא מכפרי אמדי דעון כרת: **המס**

אלא פעם אחת בשנה. פע"ג דכי מתידע ליה אחר יוה"כ מציה חטאת מ"מ כפרה זו של תלויה אינה אלא פעם אחת א"כ לא מיקרי פעמים בשנה אלא כשזמנן קבוע: **ולרבי ישמעאל דאמר לא צבי ידעה בחטאה כו' ופשיטא ליה להש"ס** דלא צבי אפי' ידעת בית רבו לפי המסקנא דמוקי (לעיל דף ה.) ממנ"י כרבי דלא מסתבר ליה שסבור שום תנא ידיעת בית רבו שמה ידעה אלא רבי: **חיצון אמאי מבפר.** וליכא למימר שיתלה על שיש זה ויש זה היכא דאמדיע ליה סמוך לשקיעת החמה דהאי צר קרבן הוא פע"ג דגבי שער הפנימי אי לאו קרא דחטאים דומיא דפשעים היא דתולה מ"מ הואיל וגלי לן קרא תסת דלא מכפר אמדי דבר קרבן סברא הוא דכולהו נמי לא מכפרי והשתא אמי שפיר הא דקאמר לקמן אמילתיה דר"ש אשעירי רגלים ע"כ אין מכפרים אלא אאין זה ואין זה ולא מוקמה איש זה ויש זה ואמדיע ליה סמוך לשקיעת החמה אכל אין נראה לומר דהא דלא קאמר הכא דמכפר איש זה ויש זה ואמדיע ליה סמוך לשקיעת החמה משום דחיון איתקש לפנימי ובסמוך דקאמר אלא למאי הלכתא איתקש להדי המ"ל דאיתקש להכי אלא דכלאו הכי משני שפיר דלקמן אמילתיה דר"ש גבי שעירי רגלים לא תיישב צ"ל: **ע"ג שאין בה ידיעה** דא בחטאה ולא בסוף. וא"ת ולרבי ישמעאל נפיק וימא דפנימי מכפר אאין זה ואין זה ושעיר החיון איש זה ואין זה דהא אין זה ואין זה

אלא אחת בשנה: ולר' ישמעאל דאמר אין בה ידיעה בחטאה ויש בה ידיעה בסוף בר קרבן הוא שער הנעשה בחוץ אמאי מכפר על שאין בה ידיעה לא בחטאה ולא בסוף האי שעירי הרגלים ושעירי ראשי חרשים מכפרין סבר לה כר"מ דאמר (ב) כל השעירים כפרתו שרה על טומאת מקדש וקדשיו אלא למאי הלכתא איתקש חיצון לפנימי מה פנימי אינו מכפר בשאר עבירות אף חיצון אינו מכפר בשאר עבירות: על שאין בה ידיעה בחטאה ולא בסוף שעירי רגלים ושעירי ראשי חרשים מכפרין דברי ר' יהודה: א"ר יהודה אמר שמואל מ"ט דר' יהודה אמר קרא 'ושעיר עזים אחד לחטאת לה' חטא שאין מכיר בו אלא ה' הוא שער זה מכפר והאי מיבעי ליה לכדר"ל דאמר ר"ל מה גשתנה שער של ר"ח שנאמר בו לה' אמר הקב"ה שער זה יהא כפרה על (ד) שמיעמתי את הירח א"כ לימא קרא על ה' מאי לה' לכדאמרן ואימא כוליה להכי הוא דאתא א"כ נימא קרא חטאת ה' מאי לה' שמעת מינה תרתי ונכפר נמי אפי' בשאר עבירות תנא דבי ר' ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קבוע וזה בא בזמן קבוע מה זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו אף זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו ושעירי ראשי חרשים אי מדרשא חדש שכן תדיר אי מדיוס הכפורים שכן מרובה כפרתו וכי תימא הא

אמי לכלל חטאת לרבי ישמעאל וי"ל דמ"מ טפי אמי לכלל חטאת יש זה ואין זה דדבר שיש זה ידעה מעיקרו צקל יכול לומר מדבר שלא היתה לו ידיעה מעולם ולפי המסקנא דרבי ישמעאל סבר לה כר"מ דכל השעירים כפרתו שרה אמי שפיר דלא מ"ל נפיק מיפך דהא צ"ח כתיב לה' שאין מכיר בו אלא ה' וא"ת לרבי ישמעאל למאי איתקשין לכל חטאתם וי"ל כי היכי דלא נימא דנכפר כפרה גמורה: **סבר** לה בר"מ. לאו דוקא כר"מ דר"מ צבי ידעה בחטאה דקתני לקמן דכולהו מכפרין על שאין זה ידעה בחטאה ויש זה ידעה בסוף ואילו לר' ישמעאל האי צר קרבן הוא: **מאי טעמא דר' יהודה.** וא"ת מאי קבעי הא ע"כ ליכא לאוקומה לכפרה דרגלים ודר"ח אלא צאין זה ואין זה דליש זה ידעה בחטאה או בסוף פנימי וחיון מכפרין וי"ל דצבי מאי טעמא דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו אימא בשאר עבירות אי משום בנין אכ דמני דבי ר' ישמעאל הא איכא למיפך כדפריך בסמוך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו ומשני לחטאת לה' חטאת שאין מכיר אלא ה' וכיון דמכפר אאין זה ואין זה לא שייך למיפך מה ליוה"כ כו' דגילוי מילתא בעלמא הוא דחטאת דקרא היינו טומאת מקדש וקדשיו כדאמר בסמוך: **שעיר** זה יהא כפרה ע"ל. פירש צערוך שער זה כפרה לישראל ועלי לקבוע זמן כפרה זו וקבעתי ב"ח להפיק דעתה של ירח: **הוא"ל** וזה בא בזמן קבוע. פ"ה שער חיון וכן צ"ל דאי מפנימי גמר בסמוך דפריך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו ה"ל למיפך שכן נכנס דמה לפני ולפנים ועוד דאילוף מפנימי לייך משעיר המשתלח דמכפר אשאר עבירות פע"ג דשעיר המשתלח אין קרבן פנימי נמי לאו קרבן גמור הוא דנשך חוץ למחנה ואית לן למילף טפי משעיר המשתלח דהוי חוץ מחוץ אכל השתא דגמר מחיון ינחא טפי דדמו אהדדי טפי משעיר המשתלח ופירש נמי דאיתקשין לעיל מהיקשא דחיון מכפר מפנימי דאין ללמוד בחטאה דאין דחון פנימי וחיון מכפרין וי"ל דצבי מאי טעמא דמכפרי מהכא דדבר הלמד בהיקש חוץ ומלמד צבנין אכ דחיון גופיה לא ידעין דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו אלא משום דהוקש לפנימי וצביא היא צפ' אחיהו מקומן (נחמ"ד דף ג.) וי"ל דהאי לא חשיב צבנין אכ אלא גילוי מילתא בעלמא כדמוכח בסמוך והשתא נמי א"ש דקאמר ואיתקוש שעירי רגלים לשל ר"ח אע"ג דשל ר"ח לא ידעין אלא צבנין אכ דחיון וחיון מהיקשא דפנים וצוקוטרס פירש בסמוך דדבר הלמד צבנין אכ חוץ ומלמד בהיקש וילפינן שעירי רגלים מר"ח אע"ג דר"ח לא ידעין אלא צבנין אכ מיוה"כ וא"ל לומר כך דהא צביא היא צפ"ק אחיהו מקומן (שם דף ג.) אי דבר הלמד צבנין אכ חוץ ומלמד בהיקש אי לא ועוד דהכא גרע מדבר הלמד בהיקש דאין חוץ ומלמד בהיקש כדפ"ה גופיה בסמוך דהכא שעירי ראשי חרשים גמרינן משעיר החיון דגמר בהיקש מפנימי: **אף** זה אינו מבפר בו'. ואין להקשות וינלף מהאי צבנין אכ דליכפר נמי ר"ח אכפרה דחיון דהא איתקש חיון לפנימי שלא תהא כפרתו פעמים בשנה ועוד דלענין זה איכא למיפך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו דהשתא ליכא למימר גילוי מילתא הוא דקרא דר"ח לא משמע אלא אאין זה ואין זה: **שעירי** רגלים מנ"ט. הכא אין לפרש מניין דלא מכפרי נמי אשאר עבירות כדצבי לעיל אדר"ח דא"כ מאי פריך בסמוך שכן תדיר שכן מרוצה כפרתו אדרבה כ"ש דנילף מהתם דאע"ג דחמירי לא מכפרי נמי אשאר עבירות אלא יש לפרש מנלן דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו דאיכא כרת אימא דלא מכפר אלא בשאר עבירות דליכא כרת כיון דאין כפרתו מפורשת ולא דמי לדרי"ח שמופרשת דחטא שאין מכיר בו משמע כל חטאים שאינם ידועים כדפירש הקוטרס בסמוך ולהכי צבי מנלן דלא מכפרי נמי אשאר עבירות ולהכי נמי חשיב לה בסמוך גילוי מילתא בעלמא: **שכן** מרובה כפרתו. פ"ה מרוצה כפרה של יום והדין עמו דאין לפרש שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו דאית בהן כרת דהא היא גופה צבנין למילף וא"ת והיכי צבי למילף מדיוה"כ והא דבר הלמד בהיקש אינו חוץ ומלמד צבנין אכ ומה לריך פירכא דשכן כפרה מרוצה וי"ל דאיתקשין האי פירכא דלא נילף מדרי"ח דאי פרכת מה לדרי"ח שכן תדיר נימא יוה"כ יוכיח אלא השתא דכלל דאיכא פירכא ליכא למימר תוכיח וא"ת וינלף צמה ה"ל מתרייהו וי"ל דאיכא למיפך שכן מרוצה כפרתו ור"ח הואיל ומדיר חשיב קתת מרוצה כפרה:

אסיקנא דשני השעירים הנעשה בחוץ והנעשה בפנים אינן מכפרים בשאר עבירות. אלא בטומאת מקדש וקדשיו בלבד: **מתנ"י** על שאין בה ידיעה לא בחטאה ולא בסוף כו'. מאי טעמא דכתיב ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. חטא שאין מכיר בו אלא ה'. שער דכתיב ושעיר עזים אחד כפרה לפני שמעתי את הירח. ואקשי' [ויכפר] שער ר"ח אשאר עבירות. ודחיקן תנא דבי ר' ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קבוע ושעיר יום כפורים בא בזמן קבוע. מה שעיר יום הכפורים אין מכפר אלא בטומאת מקדש וקדשיו. אף זה כן.

6) אולי צ"ל ואמרינן טו.